

NECROLOGIA

Guillem Graell

La personalitat d'aquest il·lustre professor i publicista fou molt complexa i resulta plena d'interès des de diversos aspectes de la seva activitat inestroncable i fecunda. Economista, polític, historiador, periodista, home de doctrina y home de pràctica a la vegada; múltiples són els caires de la seva figura rellevant. Ací ens interessa remarcar principalment la seva vàlua com a historiador de l'economia espanyola del segle XIX vista, sobretot, des del camp de la vida econòmica catalana. En la història del proteccionisme a Espanya, Graell té un lloc destacat; amb les seves campanyes, les seves gestions i els seus treballs incessants contribuí eficaçment al triomf d'aquella doctrina econòmica.

Dels escrits innumbrables deguts a la ploma del Sr. Graell, entre els que cal comptar els missatges, memòries i altres documents oficials del Foment del Treball Nacional, com a secretari que era d'aquesta entitat, esmentarem ací únicament els de major interès per a la història catalana contemporània.

Fruit d'una sèrie de conferències, que el Sr. Graell va donar en 1902, fou el llibre intítulat *La cuestión catalana*, publicat aquell mateix any; llibre que representa un conjunt valuós de dades i punts de vista remarcables aportat per un economista al moviment de reivindicació de drets i de defensa d'interessos permanents de Catalunya que anava prenent cos i adquirint major volada i que tendia vers una nova organització d'Espanya basada en l'autonomia regional. Constitueix, doncs, aquesta obra, plena d'indicacions de primer ordre, una de les més importants contribucions al regionalisme català de començaments de segle, i té una significació històrica innegable.

La *Historia del Fomento del Trabajo Nacional*, publicada en 1911, forma un llibre de més de cinc-cents pàgines, rublert de dades relatives a la història política, social i econòmica de Catalunya durant el segle XIX i començaments del XX. És una obra notable i molt documentada, que té l'amplitud convenient per a presentar els precedents i la vida del Foment del Treball Nacional dintre del quadre històric de l'època, que mostra el procés gradual de l'organització econòmica catalana durant la passada centúria, i que entremig de la riquesa i varietat de notícies que conté, conserva sempre la coherència i la unitat de tema fonamental indispensables. És realment una obra interessantíssima que dóna idea de la vasta cultura i de la preparació d'historiador que posseïa el Sr. Graell, el qual als seus coneixements sobre economia ajuntava l'erudició i la formació universitària que havia adquirit mitjançant una sòlida intrucció d'humanitats i pels estudis de la Facultat de Filosofia i Lletres, que havia cursat. Aquesta història del Foment del Treball Nacional és molt més que la història d'una institució, car s'extén i es refereix al conjunt de les qüestions de la vida industrial catalana en relació amb la política econòmica de l'Estat espanyol.

El Sr. Graell, des de 1904 fins a 1910, explicà Economia política en la càtedra d'aquesta matèria creada pels «Estudis Universitaris Catalans» i continuada després pel Foment del Treball Nacional. En ella es revelà com un professor rellevant, ple de suggestió, estimulador admirable del discurs dels seus alumnes. Les seves idees sobre Economia, exposades en les lliçons que explicà en la dita càtedra, foren reunides en un volum que porta per títol: *Conferencias sobre Economía*.

Dignes d'esment també, entre els nombrosos escrits del Sr. Graell, són la *Biografía de D. Juan Mañé y Flaquer* i el seu darrer llibre *Ensayo sobre la necesidad de la vuelta a las prácticas religiosas*, volum extens publicat en 1921, interessant per a l'estudi psicològic de la personalitat del Sr. Graell.

Les dates extremes de la vida d'aquest il·lustre economista, nascut a la Seu d'Urgell, són el 19 de setembre 1847 i el 11 de setembre de 1927. La seva cristiana mort s'esdevingué a Barcelona, ciutat en la qual els seus admiradors i deixebles han testimoniàt llur fervorosa adhesió al volgut Mestre, retent-li l'homenatge pòstum de l'erecció d'un bust en bronze que perpetua el seu record. — F. V. T.